

Hvordan oplever medarbejdere med en anmeldt psykisk erhvervssygdom det danske arbejdsskadesystem? (oplæg 27.10.2016 Dansk Socialrådgiverforening)

Yun Ladegaard, Cand. Psych.
Projektleder & Ph.d. studerende

Institut for Psykologi
Arbejds- & Organisationspsykologi

KØBENHAVNS UNIVERSITET

Projekt Arbejdsskadesystem

Københavns Universitet, Institut for Psykologi

Projektleder, Cand. Psych. Yun Ladegaard

Vejledere: Adjunkt, Janne Skakon, DR. MED, Bo Netterstrøm, Professor, Annie Høgh

Projektet er finansieret af Arbejdsmiljøforskningsfonden, 2013 -2017

I samarbejde med

Arbejds- & Miljømedicinsk Afdeling Bispebjerg Hospital, Nanna Eller

Biostatistik, Københavns Universitet, Statistiker Thomas Malthesen & Professor Thomas Scheike

Bidraget med data, information og interviews

- Arbejdsskadestyrelsen
- Arbejdstilsynet

- Alle arbejdsmedicinske afdelinger i Danmark

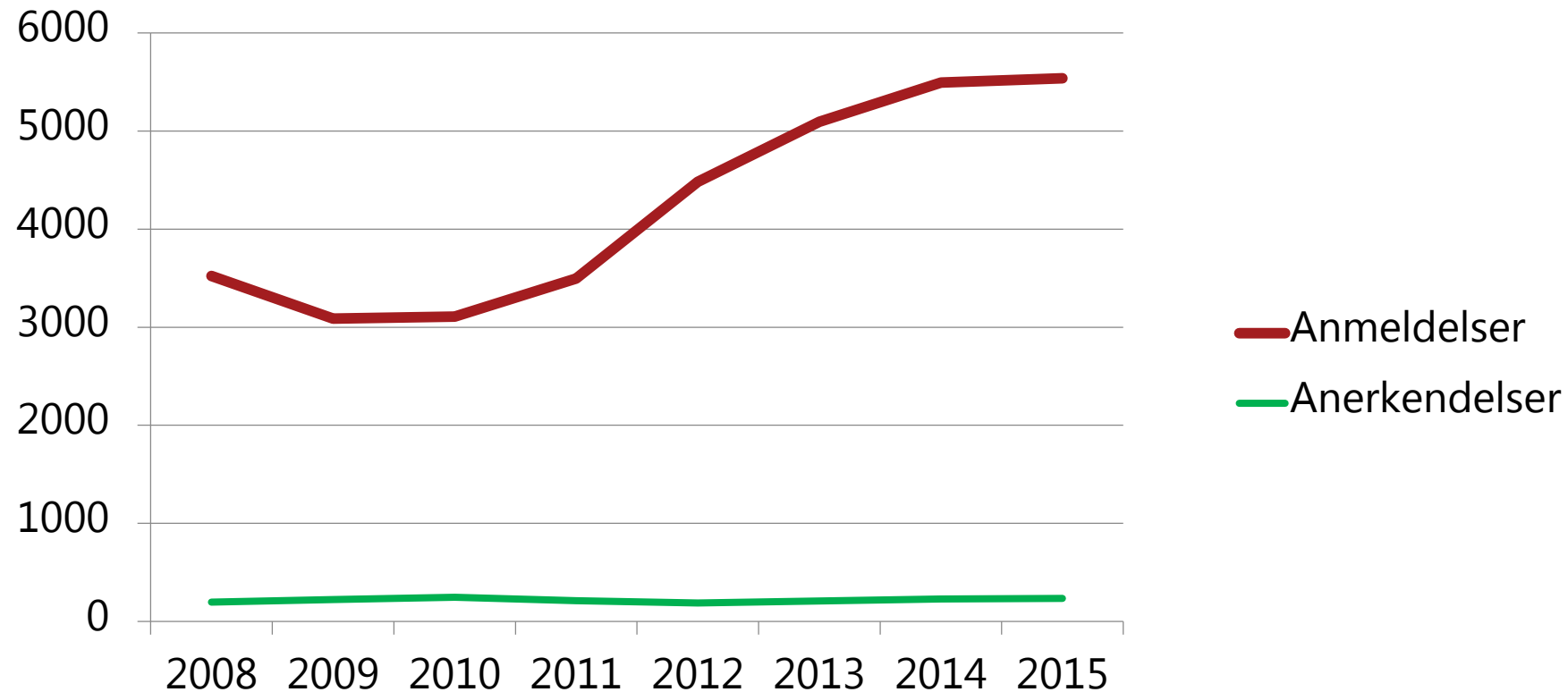
- Repræsentanter fra kommuner
- Repræsentanter fra Arbejdsmarkedets parter
- Repræsentanter fra fagbevægelser
- AES
- Advokater

- En række eksperter indenfor området bl.a. Henrik Kolstad & Jane Frølund

Oplæggets indhold

- Om Projekt Arbejdsskadesystem
- Baggrund for projektet?
- Metoder & design
- Resultater – løbende fælles drøftelser/diskussion

Anmeldelser af psykiske erhvervssygdomme i Danmark

Arbejdsskadeanmeldelser kan muligvis skade medarbejderen

- Øge risikoen for at man ikke vender tilbage på arbejdsmarkedet, Kolstad et al. 2013
 - Relation til dårligere prognose, R. Teasell 2002, C. Rasmussen et al. 2008, O. Jensen 2010
 - Dårligere `recovery`, B. J. Gabbe et al. 2007
 - Helbredsrelateret arbejdstab, J. Haahr et al. 2007
-
- Erstatningssager kan være en stressende proces + høj psykologisk belastning, N. A. Elbers et al. 2013
 - Neg. oplevelse/påvirkning i erstatningssystemer E. Kilgour et al. 2014
 - Neg. oplevelse af sundhedssystemet, E. Kilgour et al. 2014
 - Arbejdsskadeanmeldelser kan forsinke eller forhindre TTA Y. Ladegaard et al. 2016

Formål

Hvordan oplever medarbejdere med en anmeldt psykisk erhvervssygdom det danske arbejdsskadesystem?

- Identifikation af helbredsfræmmende og helbredshæmmende faktorer

Påvirker en anmeldelse af en psykisk erhvervssygdom helbred og tilknytning til arbejdsmarkedet?

Forskningsdesign

Mixed Method design

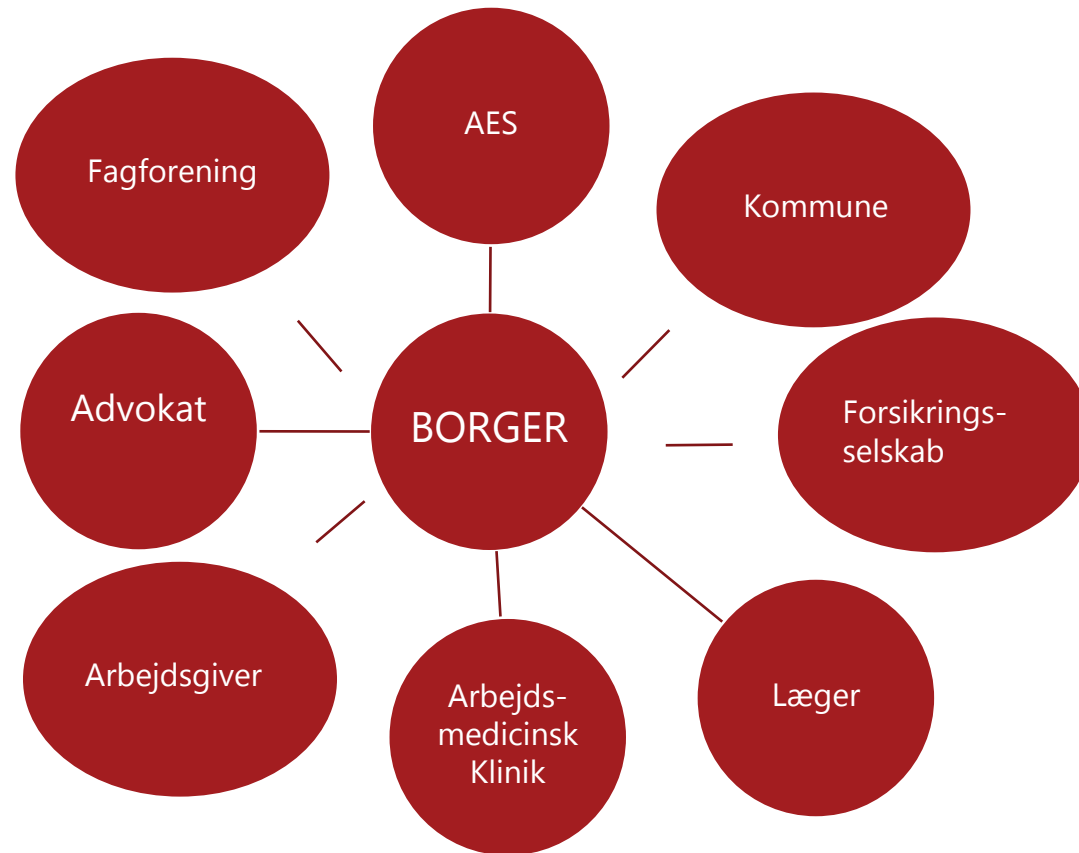
-Creswell & Clark 2011.

Research fase

- Interviews på alle arbejdsmedicinske afdelinger(9) i Danmark - med arbejdsmedicinere og arbejdspsykologer.
- Ekspertinterviews
- Aktørinterviews

Projekt Arbejdsskadesystem

(Arbejdsmarkedets Erhvervssikring - tidligere ASK)

Kilde: ASK (2008d): Vejledning om samarbejde mellem Arbejdsskadestyrelsen og kommune. København: Arbejdsskadestyrelsen.

Interviews med patienter

Rekrutteret fra Arbejdsmedicinsk afdeling
Bispebjerg Hospital & Odense Sygehus

- 11 interviews – anmeldte psykiske lidelser
- 7 interviews – uanmeldte psykiske lidelser
- 4 interviews - anmeldte fysiske lidelser

Spørgeskema udarbejdet

Spørgeskema undersøgelse udsendt dec. 2014

Randomiseret udtræk fra Arbejdsskadestyrelsen anmeldte fra 2010-2012 (n=1521)

Anmeldt psykisk lidelse (N=721)	Anmeldt ryg sygdom (N=400)	Anmeldt hud sygdom (N=400)
200 afviste uden PTSD	200 afviste	200 afviste
200 anerkendte inkl. PTSD	200 anerkendte	200 anerkendte
121 anerkendte ex PTSD		
200 afviste ex. PTSD		

I alt deltog 763 personer i undersøgelsen ud af 1521 kontaktede samlet svarprocent på 50,2%

Svarprocenten for med anmeldt psykisk sygdom var 60,1% (N=433), for ryg sygdomme 49,8% (N=199) og hud sygdom 32,8% (N=131)

Tager man skade af at få anmeldt en psykisk erhvervssygdom?

Sammenligning mellem anmeldte (N=699) og uanmeldte (n=314) patienter:

Forandringer i:

- Besøg hos praktiserende læge
- Udskrevet psykofarmaka
- Total personlig indkomst
- Langvarigt sygefravær

Analyserne blev kontrolleret for

- køn
- alder
- Diagnose
- branche

Metoder: Poisson regression models - Generalized Estimation Equations for GP visits
Conditional logistics regression for de øvrige outcomes

I samarbejde med Biostatistik KU, udtræk fra Danmarks Statistik

RESULTATER

(I dette dokument er upublicerede resultater fjernet)

Oversigt over emner i præsentationen

- Anmeldepraksis på Arbejdsmedicinske klinikker
- Det hele starter på arbejdspladsen, Hvem anmelder og hvem gør ikke?
 - 7 valgte ikke at anmelde
 - 11 anmeldte
-

Hvad sker der på arbejdspladserne? (n=433)

Hvordan håndterede din arbejdsplads forløbet omkring din sygdom?	
Fremragende	3,0%
Vældig godt	7,9%
Godt	15,7%
Mindre godt	14,3%
Dårligt	54,7%
% vidste	2,5%
Ved ikke	1,6%

Blev der foretaget nogen ændringer i arbejdsmiljøet som følge af din sygdom?	
Ja	12,0%
Til dels	18,1%
Nej	55,6%
Ved ikke	13,7%
Ikke relevant	0,7%

Publiceret i: Ladegaard et al. 2016: Psykisk Arbejdsskade – Illusionen om den forebyggende indsats, Tidsskrift for Arbejdsliv

Hvilken betydning har følgende personer på din daværende arbejdsplads haft for dig i forløbet med din sygdom og arbejdsskadeanmeldelse? (n=433)

	Meget positiv	Positiv	Neutral	Negativ	Meget negativ	Ikke involveret
Arbejdsmiljø-repræsentant	4%	9%	20%	9%	9%	48%
Nærmeste leder	4%	15%	16%	12%	41%	12%
Øverste ledelse	4%	8%	17%	12%	36%	23%
Tillidsrepræsentant	-	-	-	-	-	-
Fagforening	-	-	-	-	-	-

Publiceret i: Ladegaard et al. 2016: Psykisk Arbejdsskade – Illusionen om den forebyggende indsats, Tidsskrift for Arbejdsliv

Hvad var det vigtigste for dig at opnå med anmeldelsen?

Publiceret i: Ladegaard et al.
2016: Psykisk Arbejdsskade –
Illusionen om den forebyggende
indsats, Tidsskrift for Arbejdsliv

En anerkendelse/dokumentation på at jeg var blevet syg af forhold i mit arbejde	84,5%
Mulighed for rehabilitering	7,4%
Mulighed for omskoling	3,0%
Økonomisk erstatning	24,0%
At min anmeldelse bidrog til ændringer i Arbejdsskadesystemet	16,6%
At forebygge at det ikke sker for andre i fremtiden	51,0%
At sygdommen blev registreret for en sikkerheds skyld, i tilfælde af at det senere forværres	49,7%
Andet	3,7%

Hvad var det vigtigste for dig at opnå med anmeldelsen?

En anerkendelse/dokumentation på at jeg var blevet syg af forhold i mit arbejde	84,5%
Mulighed for rehabilitering	7,4%
Mulighed for omskoling	3,0%
Økonomisk erstatning	24,0%
At min anmeldelse bidrog til ændringer i Arbejdsskadesystemet	16,6%
At forebygge at det ikke sker for andre i fremtiden	51,0%
At sygdommen blev registreret for en sikkerheds skyld, i tilfælde af at det senere forværres	49,7%
Andet	3,7%

En anerkendelse/dokumentation på at jeg var blevet syg af forhold i mit arbejde

1. Jeg er rigtig syg
2. Det var pga. Arbejdet

- Oprejsning
- Overbevise div. aktører om

(Udfordring ved skiftende kontaktpersoner)

Billede af en dommer

Citat

“for mig handler det her ikke om penge, for mig handler det om at blive anerkendt, at jeg simpelthen er blevet nedbrudt på det groveste. Det, fagforeningen kører så også en sag ved siden af, fordi de mener det her det er simpelthen så indgribende i din personlige frihed”

- Bedemand, alder i 40'erne, kvinde

Diskuter: Hvordan ser de forskellige aktører på psykisk sygdom/gener og sammenhængen mellem sygdom og arbejdsforhold?

Prak. læge

Psykolog

Fagforeningen

**Arbejds-
Medicinsk klinik**

Psykiater

Arbejdstilsynet

**Arbejdsmarkedets
Erhvervssikring**

**Sygedagpenge-
kontoret**

Hvad var det vigtigste for dig at opnå med anmeldelsen?

En anerkendelse/dokumentation på at jeg var blevet syg af forhold i mit arbejde	84,5%
Mulighed for rehabilitering	7,4%
Mulighed for omskoling	3,0%
Økonomisk erstatning	24,0%
At min anmeldelse bidrog til ændringer i Arbejdsskadesystemet	16,6%
At forebygge at det ikke sker for andre i fremtiden	51,0%
At sygdommen blev registreret for en sikkerheds skyld, i tilfælde af at det senere forværres	49,7%
Andet	3,7%

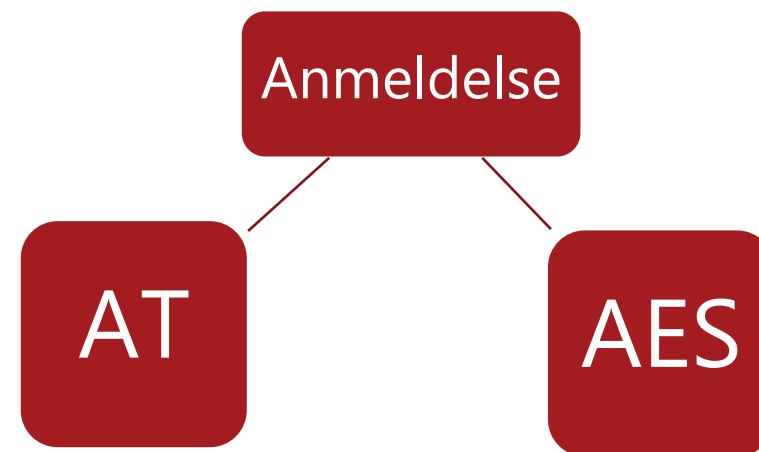
At forebygge at det ikke sker for andre i fremtiden

Citat

"Jeg synes, at det er så voldsom en sag, også hvis andre mennesker, de kommer ud for noget, så skal jeg da statuere et eksempel... Fordi der er mange problemer ude i blandt pædagoger... Og det vil jeg godt sætte en stopper for. Der kommer også nogen efter mig."

Klubpædagog i 40'erne, kvinde

Billede af E.
Snowden

Illusionen om den forebyggende indsats i forbindelse med psykiske erhvervssygdomsanmeldelser

Eigil Kristiansen 62 år :

Fra DR Nyheder & P2 Morgen:

læs artiklerne fra DR her inkl. kort video via disse links:

<http://www.dr.dk/nyheder/indland/ensomt-mobbe-offer-paa-62-aar>

<http://www.dr.dk/nyheder/penge/forskning-lidt-tilsyn-naar-psyken-knaekker-paa-jobbet>

Arbejdstilsynet rykker ofte ikke ud

Har Arbejdstilsynet været på inspektion på din arbejdsplads som følge af din anmeldelse? (N=433)

Ja	Til dels	Nej	Ved ikke
6 %	2 %	61 %	31 %

Hvis ja: Hvordan oplevede du Arbejdstilsynets tilsyn på arbejdspladsen? (N=35)

Meget positiv	Positiv	Neutral	Negativ	Ved ikke	Ikke involveret
6 %	29 %	14 %	17 %	9 %	48 %

Publiceret i: Ladegaard et al. 2016: Psykisk Arbejdsskade – Illusionen om den forebyggende indsats, Tidsskrift for Arbejdsliv

Arbejdstilsynet

Problem med modsætningen mellem AT som "Arbejdsmiljøpolitiet" kontra den politisk forhandlede virkelighed. I artiklen beskrives problemerne og konsekvenserne for de syge medarbejdere (artiklen er vedhæftet i jeres materialer)

Psykisk arbejdsskade

– illusionen om den forebyggende indsats

Yun Ladegaard, Janne Skakon & Bo Netterstrøm

Belastninger i det psykiske arbejdsmiljø er en udfordring i både dansk og europæisk kontekst, og antallet af anmeldte psykiske erhvervs sygdomme er steget med 43 % over de seneste 4 år. Dog får over 95 % afvist deres sag i Arbejdsskade styrelsen (Arbejdsskade styrelsen 2015a). I denne artikel undersøges hvorfor medarbejdere vælger at anmelde en psykisk erhvervs sygdom, på trods af en minimal chance for anerkendelse i Arbejdsskade styrelsen. Artiklen viser, at en væsentlig årsag til anmeldelserne er ønsket om, at arbejdsskadeanmeldelsen får en forebyggende effekt på arbejdspladsen. Imidlertid sker der ofte ingen forandringer på arbejdspladsen bl.a. fordi Arbejdstilsynet sjældent fører tilsyn, og medarbejderne oplever en individualisering af problemerne i arbejdsmiljøet. Et stort antal sygemeldte medarbejdere går således igennem en belastende anmeldelsesprocedure og spilder dyrebare ressourcer på arbejdsskadeanmeldelser, uden hverken at få anerkendelse i Arbejdsskade styrelsen eller at opnå den ønskede forebyggende effekt på arbejdspladsen. Artiklen er baseret på analyser af interviews og spørgeskemaresultater fra medarbejdere med en anmeldt psykisk erhvervs sygdom samt Rigsrevisionens rapport om tilsyn med det psykiske arbejdsmiljø (Statsrevisorerne 2015).

Udfordringer i det psykiske arbejdsmiljø er centrale problemstillinger i både dansk og europæisk kontekst. Eksempelvis svarer 25 % af de adspurgte medarbejdere i Europa, at de oplever arbejdsrelateret stress hele eller det meste af deres arbejdstid, og at arbejdet påvirker deres helbred negativt (Eurofound & EU-OSHA 2014). I Arbejdstilsynets rapport *Fremtidens arbejdsmiljø 2020* konkluderes det, at psykisk arbejdsmiljø er ét ud af tre arbejdsmiljøområder, som har størst betydning for både sikkerhed, sundhed og udbud af arbejdskraft for arbejdsmarkedet som helhed (Arbejdstilsynet 2010). Når en medarbejder bliver syg, og der er mistanke om, at det skyldes arbejdsmæssige forhold, kan der udarbejdes en arbejdsskadeanmeldelse¹. I Danmark er antallet af

anmeldte psykiske erhvervs sygdomme gået fra 3107 årlige anmeldelser i 2010 til 5.495 årlige anmeldelser i 2014, hvilket er en stigning på 43 % (Arbejdsskade styrelsen 2015a). Arbejdsskadeanmeldelser går i dag både til Arbejdstilsynet (AT) og Arbejdsskade styrelsen, og får således to funktioner: AT får oplysninger om arbejdsmiljø, der formodes at have ført til sygdom, og disse oplysninger bruges ifølge AT's hjemmeside i det forebyggende arbejdsmiljøarbejde, og Arbejdsskade styrelsen vurderer, hvorvidt sygdommen kan anerkendes som arbejdsskade, der kan udløse erstatning (Arbejdstilsynet 2015).

I anmeldelblanketten, til brug for en arbejdsskadeanmeldelse, kunne man tidligere afkrydse, at anmeldelsen kun skulle adresseres AT. Anmeldelsen blev således ikke

Sager som blev behandlet
I Arbejdsskadestyrelsen
fordi de måske kan
anerkendes

"Syntes det er svært at
man skal vende vrange
ud på sig selv" "jeg har
det dårligt med at de
skal side og glo i mine
journaler ..de(ASK)
burde kun få det tilsendt
som var relevant for
sagen" – klubpædagog

Retfærdighed findes ikke, det handler om at
finde det lille hul...det som er galt med
dig...starter ved din Apgar score
- Sygeplejeske

18 % svarede at processen havde forsinket eller forhindret tilbagevenden til arbejdet. (N= 433)

Nu har jeg omsider fået brev fra Arbejdsskadestyrelsen om, at sagen tages endeligt op i erhvervssygdomsudvalget. Det indstilles at sagen anerkendes som en arbejdsrelateret erhvervsskade.

Jeg havde efter al den tid der er gået (snart 3 år) tænkt, at det ikke betød så meget mere. At jeg var lidt "ligeglad". Men da jeg læste brevet i E-boks var lettelsen og glæden så stor og umiddelbar, at jeg bare sad der helt alene og hylede af glæde ;-)
Og jeg ved godt sagen ikke er afgjort endnu. Men bare det at der stod på skrift at de anerkender at det var arbejdsrelateret, og ikke var mig der ikke kunne holde til mit job, at det ikke var "min egen skyld", er simpelthen så fedt.

Tak for opmærksomheden

yun.ladegaard@psy.ku.dk

www.psykologyun.dk

Følg min forskning på Facebooksiden: Psykologyun

The image shows a screenshot of a Facebook profile page for 'Psykologyun Forsker'. The profile picture is a woman in a blue jacket. The cover photo shows a group of people in a meeting room with a screen displaying 'STRESSTOPMØDET'. The page has a blue header with the name 'Psykologyun Forsker' and buttons for 'Tilføj en knap', 'Synes godt om', 'Besked', and a menu icon. Below the header are tabs for 'Tidslinje', 'Om', 'Billeder', 'Synes godt om', and 'Mere'. The main content area shows a status bar with options for 'Status', 'Billede/video', and 'Tilbud, Begivenhed +'. Below this is a text input field with a small profile picture and the text 'Skriv noget ...'. The bottom section shows a post from 'Psykologyun' with the text 'Offentliggjort af Yun Ladegaard [?] · 19. maj kl. 11:25'. On the right side, there is a 'Promover' section with statistics: 'DENNE UGE', '4.588 Rækkevidde for opslag', '403 Opslagsinteraktion', '1 Klik til website', '0 ud af 0 Svarrate', and '15 timer Svartid'. Below this is a 'Seneste' section with the year '2016'.